

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯDOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-2\(27\)-317-337](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2023-2(27)-317-337)

УДК 001.891:[336.02:330.3

JEL Classification: G10; O2

Денис Сердюк

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: denysserdiuk@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-5186-5909>

Антон Волок

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: avolok76@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4710-9793>

**ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ
СФЕРИ ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Анотація. У статті розглянуто понятійно-категоріальний апарат, який використовується у сучасних наукових роботах для дослідження сутності та особливостей фінансування сталого розвитку. Зокрема увага була опису наукових підходів до розуміння сутності таких дефініцій: стале фінансування, сталі фінанси, фінанси сталого розвитку, зелені фінанси, кліматичні фінанси. Розгляд сутності сталого розвитку як сучасної моделі розвитку суспільства дозволив конкретизувати специфічні риси такої моделі та обґрунтувати особливості фінансування її впровадження. Також у статті визначено основні змістовні ознаки таких категорій як «фінанси сталого розвитку», «фінансування сталого розвитку». Детальний розгляд змісту категорії «зелені фінанси» дозволив визначити сутнісні ознаки цієї категорії та обґрунтувати її місце в системі понятійно-категоріального апарату вивчення фінансування сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток; стале фінансування; сталі фінанси; зелені фінанси; кліматичні фінанси; фінанси сталого розвитку.

Рис.: 3. Бібл.: 30.

Постановка проблеми. Сталий розвиток є концепцією забезпечення економічного розвитку, яку сьогодні активно впроваджують найбільш розвинуті країни світу. Ця концепція передбачає здійснення гармонійного розвитку суспільства з метою забезпечення всіх умов для якісного життя майбутніх поколінь. У межах сталого розвитку основна увага приділяється поєднанню ефективного функціонування економічної, соціальної та екологічної систем суспільства.

Відповідно, впровадження концепції сталого розвитку вимагає значного обсягу фінансування основних цілей, які визначені в межах такого розвитку. За оцінками Конференції ООН з торгівлі та розвитку урядом усіх країн у світі необхідно залучати щорічно від 5 до 7 трлн дол. США для фінансування досягнення цілей сталого розвитку. Потреби в щорічних інвестиціях лише для країн, що розвиваються, оцінюються в

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

обсязі від 3,3 трлн до 4,5 трлн доларів США на рік і, в першу чергу, необхідні для фінансування розбудови базової інфраструктури, сфери медицини та освіти, забезпечення продовольчої безпеки, пом'якшення наслідків та адаптацію до змін клімату. Річний розрив (дефіцит) у фінансуванні сфер, які пов'язані з досягненням цілей сталого розвитку, у країнах, що розвиваються, становить близько 2,5 трлн дол. США [1].

Залучити зазначені суми фінансування є складним завданням для більшості країн світу, а тому впровадження цілей сталого розвитку відбувається поступово. В економічно нерозвинутих країнах темпи зростання національної економіки на засадах сталості є повільними і не завжди стабільними. Окреслене актуалізує питання дослідження особливостей фінансування сталого розвитку, що потребує поглиблення теоретичних та прикладних положень забезпечення необхідних обсягів фінансових ресурсів для такого розвитку в довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сталого розвитку сьогодні активно досліджуються в науковій літературі. До авторів, які приділили значну увагу розкриттю та обґрунтуванню теоретичних і прикладних аспектів забезпечення такого розвитку у своїх роботах, варто віднести таких Е. М. Лібанова, М. М. Мазурик, О. Попелу, М. В. Руда, С. Тульчинська, М. А. Хвесик та ін.

Такі вчені, як В. М. Булавинець, І. П. Васильчук, О. І. Воловик, А. А. Гонта, М. Грод, М. Ю. Григорак, А. С. Дубко, Л. О. Зайцева, Н. Іванова, М. Карлін, Т. В. Кожухова, О. О. Любіч, Л. В. Привалова, Н. В. Рєзнікова, А. О. Свистун, О. О. Солодовнік, Л. А. Шило, Г. В. Шпакова здійснили у своїх роботах дослідження особливостей фінансового забезпечення впровадження моделі сталого розвитку.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на численні напрацювання вчених у сфері фінансування цілей сталого розвитку, пошуку джерел інвестування проєктів у цьому напрямку, актуальними залишаються питання щодо систематизації та поглиблення теоретичних положень у сфері фінансування сталого розвитку. Відповідно, існує потреба у вивченні сформованого у наукових роботах понятійно-категоріального апарату дослідження такого типу фінансування, аналізу сутності основних категорій у цьому напрямку та виявлення їх взаємозв'язку.

Метою статті є поглиблення теоретичних положень забезпечення сталого розвитку у частині дослідження понятійно-категоріального апарату щодо дослідження особливостей його фінансування.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що сталий розвиток є сьогодні провідною концепцією розбудови сучасного суспільства. Проте, як уже зазначалось, забезпечення умов саме такого розвитку суспільства вимагає і відповідного фінансування, загалом досить значних фінансових ресурсів. При цьому ефективність використання таких коштів не завжди є найкращою для інвесторів з позиції дохідності. Відповідно пошук джерел фінансового забезпечення впровадження сталого розвитку на сьогодні залишається актуальним завданням, яке потребує комплексного підходу до його вирішення.

Почнемо наше дослідження з розгляду сутності концепції сталого розвитку. Загалом зміст цієї концепції у наукових роботах обґрунтований досить конкретно. Проте для різних соціальних систем, окремих структурних компонентів економічної системи суспільства є специфічні риси впровадження моделі сталого розвитку, які вивчаються науковцями в роботах, де аналізуються стан та напрями забезпечення економічного розвитку таких компонентів на засадах сталості.

Сталий розвиток є процесом забезпечення функціонування територіальної системи із конкретними параметрами в заданих умовах, протягом необхідного проміжку часу, що веде до гармонізації наявних факторів виробництва та підвищення якості життя за умови збереження та поетапного відтворення цілісності навколишнього середовища. Концепція сталого розвитку відображає розуміння тісного взаємозв'язку екологічних, економічних і соціальних проблем людства й того факту, що вони можуть бути вирішені лише інтегровано, за умови співпраці та координації зусиль усіх країн світу [19, с. 209].

Враховуючи окреслені підходи та інші концепції розгляду сутності сталого розвитку, визначимо особливості впровадження моделі такого розвитку (рис. 1).

Таким чином, аналізуючи дані рис. 1 можна констатувати, що сталий розвиток пов'язаний із забезпеченням гармонійного функціонування економічної, соціальної та екологічної сфер сучасного суспільства. Відповідно, впровадження такого розвитку вимагає залучення фінансових ресурсів для стимулювання функціонування зазначених сфер. Цілком логічним є те, що забезпечити надходження інвестицій до галузей та сфер національного господарства, які пов'язані з екологічним та соціальним розвитком країни, досить складно, враховуючи специфіку їх функціонування і мету розвитку.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

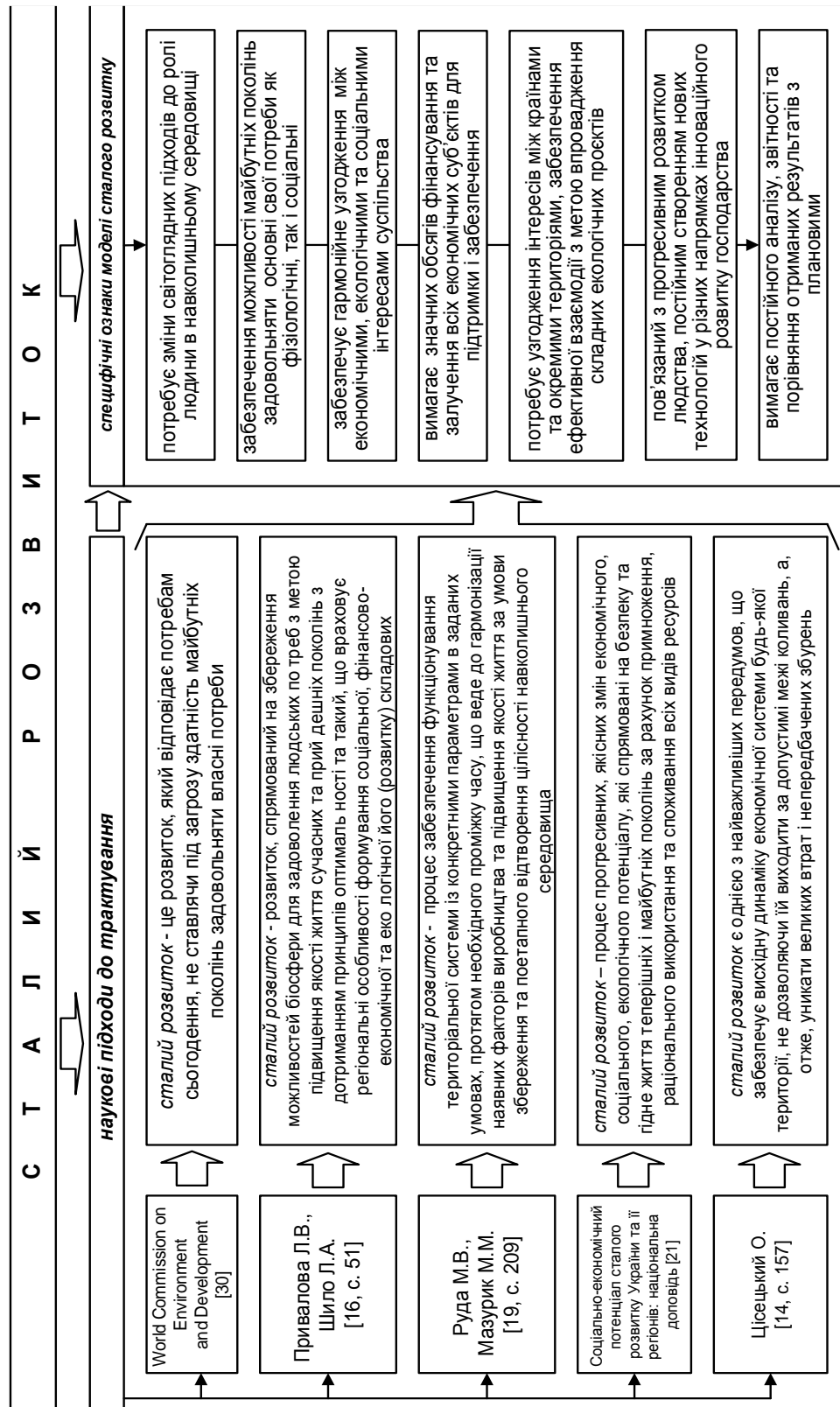

Рис. 1. Сутність та основні особливості сталого розвитку

Джерело: складено авторами.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Отже, питання фінансового забезпечення сталого розвитку є досить складними та джерела такого фінансування, як уже засвідчує досвід розвинутих країн, є різними й повинні бути максимально диверсифікованими для залучення якомога більше обсягів інвестування. Важливу роль у питаннях фінансування сталого розвитку сьогодні відіграє держава. Органи влади намагаються стимулювати та підвищити інвестиційну привабливість економічної діяльності в екологічній та соціальній сферах суспільства.

Проте, зусиль органів державної влади та місцевого самоврядування недостатньо для забезпечення належних темпів сталого розвитку. Саме тому значна увага була приділена в контексті пошуку фінансування для забезпечення такого розвитку розробці нових інструментів для залучення фінансових ресурсів з різних джерел. У підсумку виникли різні напрямки формування інвестиційних ресурсів з метою їх використання для переходу до моделі національної економіки на засадах сталості.

Розвиток фінансових інструментів сталого розвитку супроводжувався одночасно і збільшенням наукових досліджень у даному напрямку, що призвело до формування масиву теоретичних, методологічних та прикладних положень щодо формування фінансового забезпечення такого розвитку. Зрештою, це привело до формування певного понятійно-категоріального апарату в цьому напрямку досліджень, що супроводжувалося обґрунтуванням нових економічних категорій, які не завжди були за своїм змістом узгоджені між собою.

На сьогодні у напрямку досліджень питань фінансування сталого розвитку використовується вже значна кількість дефініцій, а саме: «стале фінансування», «сталі фінанси», «фінанси сталого розвитку», «зелені фінанси», «кліматичні фінанси». Розглянемо сутність зазначених категорій та спробуємо окреслити їх змістовний зв'язок між собою.

Стале фінансування – цю дефініцію сьогодні науковці у своїх працях використовують у двох варіантах.

1. Розгляд сталого фінансування з позиції дослідження фінансових ресурсів, які формуються та змінюються для забезпечення сталого розвитку. У такому контексті всі процеси щодо створення інвестицій, використання позик, які залучаються економічними суб'єктами для реалізації проєктів у сфері сталого розвитку відображають змістовні ознаки дефініції «стале фінансування».

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

2. Розгляд сталого фінансування як моделі побудови бізнесу сам у сфері фінансових послуг. У такому варіанті стале фінансування пов'язано виключно зі змінами діяльності фінансових установ, які вони впроваджують або планують здійснити для переходу до моделі сталого розвитку. В такому контексті дослідження питань сталого розвитку відбувається через аналіз економічної діяльності банківських і небанківських фінансових установ.

Представимо декілька підходів до розгляду сутності «сталого фінансування»:

1) стале фінансування – інтеграція екологічних, соціальних та управлінських критеріїв (ESG) у фінансові послуги для досягнення результатів сталого розвитку, включаючи пом'якшення та адаптацію до несприятливих наслідків зміни клімату [15];

2) стале фінансування означає будь-яку форму фінансової послуги, що інтегрує екологічні, соціальні та управлінські критерії (ESG) у бізнес або інвестиційні рішення для постійної вигоди як клієнтів, так і суспільства у цілому [14; 26].

Цілком доречно зауважує О. О. Прутківська, що «стале фінансування визначає новий підхід до прийняття інвестиційних рішень. Важливо, що стале фінансування вважається вкрай важливим для процесу перетворень, спрямованих на перехід до низьковуглецевої економіки й міцної фінансової системи» [17]. У свою чергу А. А. Гонта, М. Ю. Григорак, О. І. Воловик, аналізуючи сутність сталого фінансування, виокремлюють окремі його рівні:

– «у широкому розумінні – включає екологічний, соціальний, економічний та управлінський фактори;

– у вузькому сенсі – охоплює лише "зелені" фінанси, тобто ті, що стосуються тільки екологічного фактора;

– у ще вузькому сенсі – зосереджене на питаннях, орієнтованих лише на пом'якшення зміни клімату та/або адаптацію до наслідків зміни клімату» [5, с. 8]. Такий підхід є досить дискусійним, враховуючи значний спектр відомих на сьогодні напрямків фінансування сталого розвитку та складність багатоструктурованої ієрархії основних цілей такого розвитку, досягнення яких вимагає значних обсягів інвестиційних ресурсів.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

У науковій літературі також є таке поняття, як «сталі фінанси». Інколи дефініції «сталі фінанси» та «стале фінансування» використовують як синонімічні. Наприклад, у [22] зазначається, що «сталі фінанси відіграють ключову роль у досягненні цілей Європейської зеленої угоди, а також міжнародних зобов'язань ЄС з досягнення цілей сталого розвитку та боротьби зі зміною клімату. Механізмом досягнення цілей є перенаправлення приватних інвестицій на проекти, що відповідають критеріям сталого розвитку, кліматичної нейтральності, стійкості до змін клімату. Таким чином, стале фінансування забезпечує підтримку сталій економіці та відповідне відновлення від пандемії COVID-19». Проте, на нашу думку, такий підхід є досить дискусійним і не до кінця обґрунтованим.

Відповідно, з однієї сторони стале фінансування можна розглядати як це процес залучення коштів до впровадження заходів, які сприяють гармонійному розвитку екологічної, соціальної та економічної систем суспільства. У цьому процесі участь беруть всі економічні суб'єкти, виконуючи різні ролі: інвестора, кредитора, позичальника і т. ін. Сталі фінанси, на нашу думку, враховуючи сутність категорії «фінанси» є відносинами, які виникають між зазначеними суб'єктами в процесі розподілу і перерозподілу фондів грошових коштів для їх подальшого використання у майбутньому з метою реалізації заходів для забезпечення сталого розвитку. При цьому поняття «сталі фінанси» є ширшим за своїм змістом від поняття «стале фінансування». Сталі фінанси відображають усі відносини, які виникають у процесі формування, розподілу, використання відповідних фінансових ресурсів, їх залучення, запозичення. При цьому стале фінансування є чітким процесом використання вже сформованих коштів для впровадження проєктів у сфері сталого розвитку.

Проте, з іншого боку, підтримуємо позицію О. О. Любіч та Національного банку України, що саме категорія «стале фінансування» полягає у забезпеченні переходу саме фінансових установ до концепції сталого розвитку, їх активне залучення до процесів формування фінансових ресурсів для забезпечення фінансової основи для впровадження окресленої моделі розвитку.

Розглянемо тепер детальніше сутність категорій «фінанси сталого розвитку» та «фінансування сталого розвитку». Загалом у науковій літературі трапляються різні варіанти використання цих дефініцій. Проаналізуємо їхню сутність більш докладно.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

І. П. Васильчук, аналізуючи особливості формування фінансів сталого розвитку у постіндустріальній економіці, дотримується наступного підходу до розгляду зазначених дефініцій:

– фінанси сталого розвитку – це економічні відносини, що виникають у процесі діяльності економічних агентів, які керуються принципами корпоративної соціальної відповідальності, пов'язаної з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів з метою створення стійкої у довгостроковому періоді сталої (економічної, екологічної і соціальної) вартості з поправкою на фінансовий ризик та позитивного соціального ефекту за допомогою спеціальних фінансових моделей, методів, продуктів та інструментів;

– фінансування сталого розвитку – це діяльність установ фінансового сектора економіки, яка пов'язана із забезпеченням фінансовим капіталом потреб економічних агентів щодо реалізації їх стратегій і досягнення цілей сталого розвитку у різних тематичних сферах діяльності – економічній, екологічній та соціальній [3, с. 215].

Т. В. Кожухова констатує, що «фінансування сталого розвитку – процес мобілізації, розподілу, спрямування до пріоритетних секторів, програм і проєктів та ефективного використання фінансових ресурсів з метою досягнення сталого розвитку» [13, с. 40]. При цьому О. О. Солодовнік, досліджуючи сутність та особливості фінансового забезпечення сталого розвитку підприємства, зазначає: «фінансуванням сталого розвитку підприємства – діяльність підприємства, фінансових установ, держави та інших стейкхолдерів на засадах співробітництва, яка пов'язана із забезпеченням фінансовими ресурсами потреб підприємства щодо реалізації його стратегії та досягнення цілей сталого розвитку в економічній, екологічній та соціальній сферах» [20].

Таким чином, аналіз наукових концепцій дослідження сутності категорій «фінанси сталого розвитку», «фінансування сталого розвитку» дає можливість виокремити змістовні ознаки цих дефініцій. Серед них варто виокремити такі:

фінанси сталого розвитку:

– відображають економічні відносини між суб'єктами господарювання, які виникають в результаті інвестування коштів для реалізації проєктів та програм у сфері сталого розвитку;

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

- формуються на основі залучення значної кількості фінансових суб'єктів: фінансових установ, міжнародних фінансових організацій, державних інститутів, коштів приватних осіб;
- постійно розвиваються відповідно до зміни та удосконалення підходів щодо формування умов для сталого розвитку, створюються нові фінансові інструменти, нові підходи до залучення фінансових ресурсів;
фінансування сталого розвитку:
- сприяє реалізації проєктів, які спрямовані на покращення функціонування екологічної та економічної сфер суспільства;
- відбувається на основі пошуку консенсусу між інтересами всіх залучених до фінансування суб'єктів, враховуючи як економічні, так і соціальні, екологічні ефекти інвестування коштів в сталий розвиток;
- здійснюється в межах суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їхнього стратегій сталого розвитку, впровадження нових підходів до енергозбереження, поводження з відходами, захисту навколишнього середовища;
- частково може здійснюватися на основі досягнення не лише економічних та соціальних, але і з урахуванням фінансових інтересів власників інвестицій, збереження можливості отримувати додатковий дохід від використання таких інвестиційних коштів, хоча і за вартістю нижче від ринкової (імпаکت-інвестування) [10; 11];
- формується з багатьох джерел та може використовуватися всіма економічними суб'єктами, підприємствами у різних галузях та секторах національної економіки та ін. [20].

Вагома увага в наукових публікаціях приділяється вченими розгляду сутності таких понять як «зелені фінанси», «кліматичні фінанси», «екологічні фінанси» тощо. Розглянемо сутність саме «зелених фінансів» та їхню роль у забезпечення сталого розвитку.

Зелені фінанси почали обговорювати, коли світ почав стикатися зі змінами клімату, які не на його користь. Незалежно від того, чи то фінансування сталого розвитку, чи екологічне фінансування, чи, скажімо, екологічні інвестиції чи кліматичне фінансування; усі терміни відносно використовуються в екологічних фінансах. Важливість «зелених» фінансів була підкреслена запровадженням інвестиційних продуктів, які захищають навколишнє середовище та гарантують економічне процвітання [25].

У науковій літературі є декілька підходів до розгляду сутності дефініції «зелені фінанси». Окремі з них представлені на рис. 2.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ	
Європейський Парламент [29]	зелені фінанси – акумулювання фінансових ресурсів для вирішення питання клімату та навколишнього середовища, з одного боку, та покращення управління фінансовими ризиками, пов'язаними з кліматом та навколишнім середовищем, з іншого
Любіч О. Свистун А. [14, с. 44]	зелені фінанси - спрямування фінансових потоків від державного, приватного та некомерційного секторів на досягнення пріоритетів сталого розвитку
Резнікова Н. [18, с. 32]	зелені фінанси - зусилля державних та приватних організацій та установ, спрямовані на збільшення екологічно чистих інвестицій та зменшення шкоди для навколишнього середовища
Дубко А. [7, с.116-117]	зелені фінанси - сукупність економічних відносин щодо акумулювання та використання фондів коштів на реалізацію проєктів екологічного спрямування та інших програм, цільовим призначенням яких є зменшення шкідливого впливу на довкілля та мінімізація нега-тивних екологічних наслідків.
Олійник Д. [4]	зелені фінанси - фінансування інвестицій, які мають екологічні переваги у досягненні сталого розвитку, наприклад скорочення рівня забрудненості природних ресурсів, скорочення викидів в атмосферу парникових газів, зростання ефективності використання енергії, полегшення адаптації до кліматичних змін
Карлін М. [12, с.151]	зелені фінанси - фінансові відносини, суб'єкти та фінансові заходи, що забезпечують умови сталого розвитку і виступають важливим елементом фінансово-економічного регулювання природокористування на всіх рівнях
Булавець В. [2, с.151]	зелені фінанси - широкий діапазон фінансових відносин, інструментів та засобів, призначених для екологічно орієнтованих технологій, проєктів, видів діяльності чи підприємств різних форм власності.
Добровольська О. [25, с.291]	зелені фінанси - сукупність економічних відносин між економічними агентами (державними інститутами, приватними інвесторами та фінансовими посередниками) на національному та наднаціональному рівнях, що виникають з приводу формування, використання та регулювання фінансових інструментів з метою забезпечення сталого розвитку економіки та отримання економічного, екологічного та соціального ефекту
Шаріф М., Каушал В. [28, с. 26]	зелені фінанси - фінансове забезпечення для зеленого розвитку, яка істотно зменшує викиди озоноруйнівних речовин та викиди отруйних речовин у повітря
Дубко А.С. [7, с.116]	зелене фінансування - фінансування у формі інвестування або кредитування технологій, практик, проєктів та інших об'єктів, цільовим призначенням якого є забезпечення пріоритетів сталого розвитку в контексті захисту навколишнього середовища

Рис. 2. Наукові підходи до розгляду сутності дефініцій «зелені фінанси», «зелене фінансування»

Джерело: систематизовано авторами.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Зауважимо, що окремі вчені є прихильниками концепції, за якої розглядають категорії «сталі фінанси» та «зелені фінанси» як синонімічні. Наприклад, Г. В. Шпакова стверджує, що «поняття «зелені» фінанси» є синонімом сталих фінансів, причому в різних джерелах ці поняття використовуються в рівних пропорціях з однаковим змістом» [24, с. 113]. У звіті Європейського парламенту щодо розвитку зелених інвестицій стверджується, що «стале фінансування є еволюцією зеленого фінансування, оскільки воно враховує екологічні, соціальні та управлінські (ESG) проблеми та ризики з метою збільшення довгострокових інвестицій у сталу економічну діяльність і проекти» [29].

На нашу думку, з теоретичного погляду поняття зелених фінансів є більш вузьким від змісту дефініції «сталі фінанси» і відображає певну сукупність економічних відносин, які стосуються використання фінансових ресурсів для реалізації проєктів у сфері енергетики, сільського господарства та інших галузей, які дозволяють покращити екологічну ситуацію в країні й розвивати екологічну сферу сучасного суспільства.

Зелені фінанси вже сьогодні є невід'ємною складовою впровадження моделі сталого розвитку і являють собою інструменти, які використовуються багатьма країнами, підприємствами для підвищення власної конкурентоспроможності на світових і регіональних ринках товарів, продукції, сировини. Також активне залучення зелених фінансів та відповідних інвестиційних ресурсів дозволяє підвищити у довгостроковій перспективі ефективність діяльності, що сприяє забезпеченню кращих, а інколи і провідних позицій у певних галузях та сферах світової і національної економік.

Враховуючи наукові підходи щодо трактування сутності дефініції «зелені фінанси», конкретизуємо її основні змістовні ознаки, до яких можна віднести наступні:

- створюють інші можливості для бізнесу організацій, які через використання нових екологосумісних принципів та підходів створюють нові бізнес-стратегії і нові ринки;

- їх розвиток потребує підтримки з боку органів центральної влади та створення відповідного нормативно-правового забезпечення для ефективного розвитку та долучення нових економічних суб'єктів;

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

– вимагають здійснення оновлення стратегії державної фінансової політики та розробки системних заходів щодо стимулювання впровадження зелених проєктів у різних галузях та сферах національної економіки;

– забезпечує впровадження бізнес-моделей, які дозволяють отримувати дохід одночасно із забезпеченням екологічних ефектів;

– стали відповіддю на необхідність установа балансу між суспільними потребами, економічним зростанням і попитом на продукцію суспільного виробництва;

– стосуються як підприємств, які вже активно здійснюють свою економічну діяльність і планують поступово впроваджувати модель сталого розвитку, так і суб'єктів господарювання, що створюють нові суб'єкти з урахуванням одразу принципів сталості у своїй роботі;

– пов'язані з процесами кредитування (зелені позики), інвестування (зелені облігації), що свідчить про багатоканальність джерел залучення фінансових ресурсів до реалізації зелених проєктів;

– сприяють технологічному розвитку країн, що обумовлюється необхідністю постійного створення та впровадження нових інновацій у функціонуючі та новостворені галузі і сфери господарства з метою екологізації їх діяльності;

– потребують для збалансованого, ефективного функціонування та розвитку дотримання державної стратегії сталого розвитку, в якій повинні бути встановлені обмеження та стимули для впровадження в державі проєктів сталого розвитку на всіх ієрархічних рівнях суспільства (державному, регіональному, місцевому, рівні окремих домогосподарств) на основі екологосумісних технологій та мінімізації екологічного антропогенного впливу [24; 25; 29].

Зелене фінансування дедалі частіше розглядається у якості фактору підвищення конкурентоспроможності окремих міжнародних фінансових інститутів та національних фінансових систем. Уряди країн, міжнародні фінансові організації, приватні фінансові інституції та фонди, а також багато інших суб'єктів, що функціонують на фінансовому ринку, активізували свої зусилля у напрямі «озеленення» МФС. Сьогодні міжнародне співробітництво у сфері «зеленого» фінансування

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

здійснюється на двох рівнях: на глобальному – шляхом розробки уніфікованих стандартів і політик; на рівні окремих країн з використанням найкращих практик [9].

Досить схожим за своїм змістом до категорії «зелені фінанси» є дефініція «кліматичні фінанси» або «кліматичне фінансування». Науковцями цей термін використовується не надто часто в наукових роботах, але сутність кліматичних фінансів полягає насамперед у тих відносинах, які виникають щодо формування та використання фондів грошових ресурсів, які спрямовуються на проекти, впровадження котрих сприяє зменшенню викидів в атмосферу, дає змогу впроваджувати модель низьковуглецевої економіки.

Л. О. Зайцева зазначає, що «кліматичне фінансування (climate finance) характеризується спрямованістю інвестицій та кредитів у технології, які зменшують викиди вуглецю в атмосферу. Кліматичне фінансування стосується певного сегмента зелених фінансів. Зелене інвестування охоплює інвестиції у бізнес, котрі сприяють вирішенню екологічних проблем, включно з інвестиціями у відновлювані джерела енергії, енергоефективністю, чистими технологіями, низьковуглецевою транспортною інфраструктурою, очищенням води та ефективністю використання ресурсів» [8].

На рис. 3 представлено категоріальний простір дослідження сфери фінансування сталого розвитку, конкретні дефініції, які використовуються науковцями для вивчення питань залучення інвестиційних ресурсів для забезпечення впровадження моделі такого розвитку.

Висновки та пропозиції. У статті проведено дослідження понятійно-категоріального апарату, який використовується у дослідженнях щодо фінансування сталого розвитку. Насамперед було проаналізовано сутність такого розвитку, виокремлені підходи до розгляду його змісту та конкретизовано його особливості.

Встановлено, що модель сталого розвитку є сьогодні провідною у розвитку переважній більшості розвинутих країн, оскільки досягнення основних цілей такого розвитку дозволяє створити гармонійно функціонуюче суспільства, забезпечити значний потенціал його подальшого збалансованого та ефективного розвитку.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

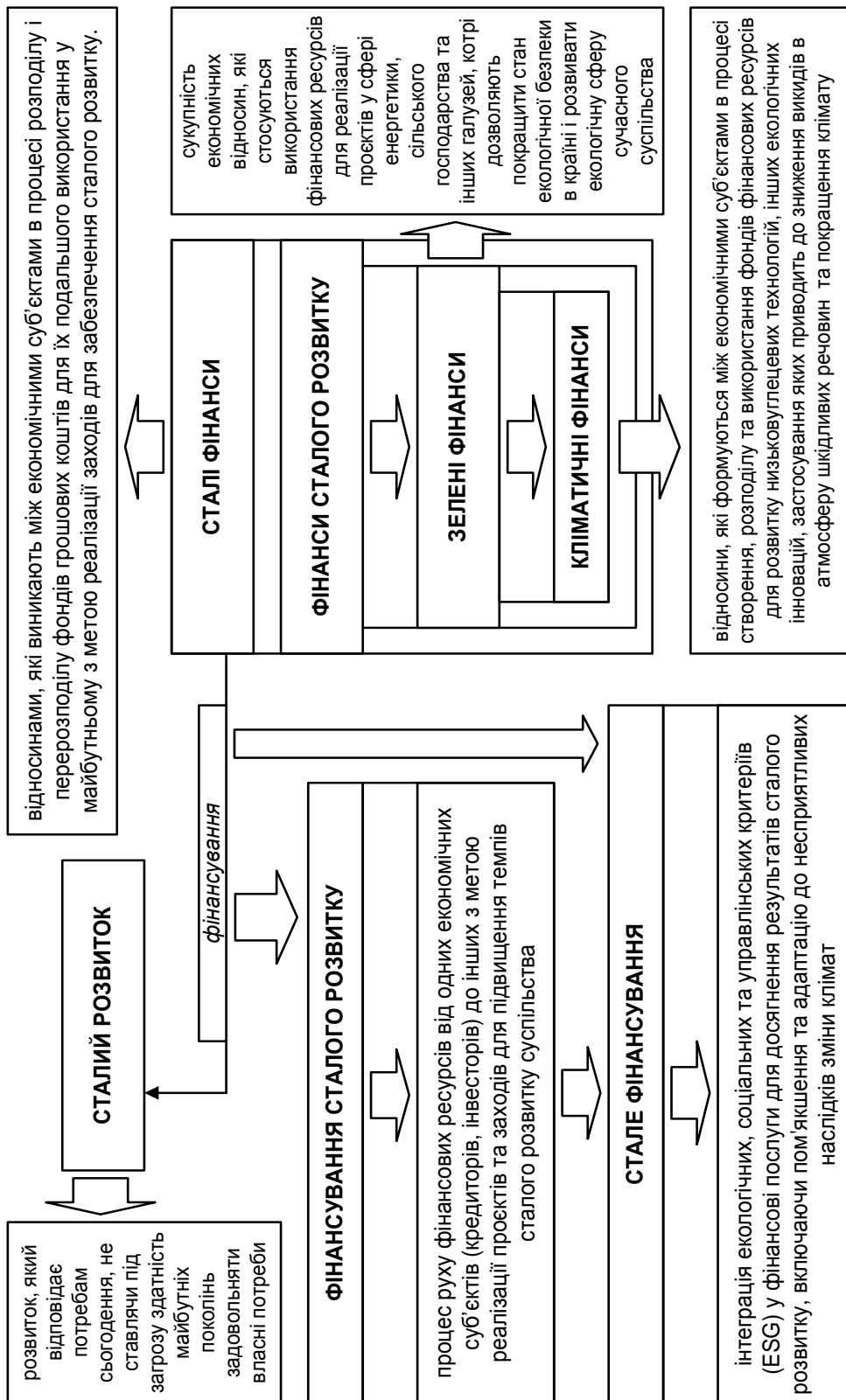

Рис. 3. Категоріальний простір дослідження сфери фінансування сталого розвитку

Джерело: складно авторами з урахуванням [6; 23; 28].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Аналіз понятійно-категоріального апарату вивчення процесу фінансування сталого розвитку дозволив констатувати, що у наукових роботах сьогодні використовується значний спектр різних дефініцій, серед яких було виокремлено такі: «стале фінансування», «сталі фінанси», «фінанси сталого розвитку», «зелені фінанси», «кліматичні фінанси». Відповідно, у статті поступово розглянуто сутність окреслених категорій та описано їх змістовне узгодження між собою. При цьому з'ясовано, що збільшення досліджень у напрямку формування умов для сталого розвитку, розширення напрямків впровадження сучасних інноваційних технологій з метою забезпечення саме такому розвитку сприяє і пошуку нових джерел залучення фінансових ресурсів для інвестування відповідних проєктів у цьому напрямку. Це, у свою чергу, приводить до збільшення нових наукових досліджень сталого розвитку, умов досягнення його цілей в сучасному світі, а відповідно і поглиблює сформовану систему відповідних економічних категорій, які використовуються в таких дослідженнях.

Список використаних джерел

1. Аналіз джерел та інструментів залучення фінансових ресурсів для фінансування Цілей сталого розвитку в Україні [Електронний ресурс]. – Київ, 2022. – Режим доступу: <http://surl.li/htiot>.
2. Булавинець В. М. Екологічне оподаткування як інструмент «зелених» фінансів [Електронний ресурс] / В. М. Булавинець // Ефективна економіка. – 2020. – № 12. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2020/118.pdf.
3. Васильчук І. П. Фінанси сталого розвитку як відповідь на виклики постіндустріальної економіки [Електронний ресурс] / І. П. Васильчук // Проблеми економіки. – 2015. – № 2. – С. 213–218. – Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/68bd571e-5b88-442f-9ae5-bcb43671edef/content>.
4. Вплив «зелених фінансів» на економічні, соціальні та екологічні наслідки: виклики сьогодення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://n-auditor.com.ua/ru/component/na_archive/1490.html?view=material.
5. Гонта А. А. Таксономія об'єктів сталого фінансування для моделювання системи управління ризиками [Електронний ресурс] / А. А. Гонта, М. Ю. Григорак, О. І. Воловик // Кібернетика та комп'ютерні технології. – 2022. – № 3. – С. 7-22. – Режим доступу: http://cctech.org.ua/images/docs/Articles/2022/paper_22_3_2.pdf.
6. Грод М. Фінансові та інвестиційні інструменти сприяння циркулярній економіці: сталий розвиток і кліматична нейтральність як тригери озеленення міжнародних ринків капіталу [Електронний ресурс] / Михайло Грод, Наталія Резнікова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2023. – № 3 (318). – С. 249-259. – Режим доступу: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/07/2023-318-39.pdf>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

7. Дубко А. С. Впровадження та розвиток зелених фінансів в Україні: євроінтеграційний контекст та правове підґрунтя [Електронний ресурс] / А. С. Дубко // Нове українське право. – 2022. – Вип. 6, т. 1. – С. 113-119. – Режим доступу: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/362/321>.

8. Зайцева Л. О. Методичні засади розробки фінансової стратегії сталого розвитку публічних компаній [Електронний ресурс] / Л. О. Зайцева // Причорноморські економічні студії. – 2021. – Вип. 67. – С. 97-104. – Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2021/67_2021/16.pdf.

9. “Зелені” інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст [Електронний ресурс] / Центр Разумкова. – Київ, 2019. – Режим доступу: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf.

10. Іванова Н. Імпакт-інвестування як сучасний концепт сталого розвитку логістичних систем / Н. Іванова // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2023. – № 1(33). – С. 226–237. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1\(33\)-226-237](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1(33)-226-237).

11. Іванова Н. Оцінка корпоративного управління в контексті реалізації стратегії сталого розвитку / Н. Іванова, О. Попело // Науковий вісник Полісся. – 2023. – № 1(26). – С. 183-201.

12. Карлін М. Проблеми й перспективи використання «зелених» фінансів територіальними громадами: світовий досвід та Україна / М. Карлін // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2018. – № 1 (13). – С.148-156.

13. Кожухова Т. В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку : монографія / Т. В. Кожухова. – Кривий Ріг : Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2017. – 336 с.

14. Любіч О. О. Інноваційні боргові фінансові інструменти державних банків розвитку [Електронний ресурс] / О. О. Любіч, А. О. Свистун // Наукові праці НДФІ. – 2020. – № 3 (92). – С. 41-62. – Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1281792>.

15. Політика щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-prezentuvav-politiku-schodo-rozvitku-stalogo-finansuvannya-na-period-do-2025-roku>.

16. Привалова Л. В. Фінансові передумови формування моделі сталого розвитку України [Електронний ресурс] / Л. В. Привалова, Л. А. Шило // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 21. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/21_2011/15.pdf.

17. Прутська О. Сучасна політика НБУ щодо розвитку сталого фінансування / О. Прутська // Економіка та суспільство. – 2021. – № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-14>.

18. Резнікова Н. В. Зелені фінанси як тригер сталого розвитку [Електронний ресурс] / Н. В. Резнікова // Цілі сталого розвитку: пріоритети для України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 6 листопада 2021 р.). – Київ: Національний університет харчових технологій, 2021. – С. 30-34. – Режим доступу: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/6077/1/%D0%A0%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

19. Руда М. В. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив [Електронний ресурс] / М. В. Руда, М. М. Мазурик // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2021. – № 3 (1). – Режим доступу: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/jun/23805/management121-206-213.pdf>.
20. Солодовнік О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств / О. Солодовнік // Економіка та суспільство. – 2023. – № 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-17>.
21. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь [Електронний ресурс] / за ред. акад. НАН України Е. М. Лібанової, акад. НААН України М. А. Хвесика. – Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. – 776 с. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/sites/default/files/nas_dop_2015.pdf.
22. Сталі фінанси [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/5%20FINAL_Tree_Sustainable_finance_strategy_297x210mm_4%2B4_web_180822.pdf.
23. Тулай О. І. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні доміанти та діалектична єдність : монографія / Оксана Тулай. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 414 с.
24. Шпакова Г. «Зелені» фінанси як інструмент гарантування природо-техногенної та екологічної безпеки в контексті сталого розвитку територій / Г. Шпакова // Підприємництво та інновації. – 2019. – № (9). – С. 112-116. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/9.18>.
25. A review of studies on green finance of banks, research gaps and future directions / Isaac Akomea-Frimpong, David Adeabah, Deborah Ofosu, Emmanuel Junior Tenakwah // Journal of Sustainable Finance & Investment. – 2022. – Vol. 12, Issue 4. DOI: <https://doi.org/10.1080/20430795.2020.1870202>.
26. Each investment is made to generate an attractive financial return and meaningful development impact / FMO [Electronic resource]. – Accessed mode: <https://www.fmo-im.nl/en/sustainability>.
27. Modelling financial influence of political and oligarchic interests of governed-sponsored enterprises on the creation and implementation of the financial policy in the state [Electronic resource] / I. Tkachuk, M. Kobelia, O. Popelo, A. Zhavoronok, O. Vinnychuk // Journal of Hygienic Engineering and Design. – 2023. – Vol. 42. – Pp. 270-279. – Accessed mode: <http://surl.li/qfrjd>.
28. Sharif Mohammad. Green Finance: A Step towards Sustainable Development / Sharif Mohammad, Vijay Kumar Kaushal // Journal press India. – 2018. – Vol. 5, Issue 1. – Pp. 59-74. DOI: <https://doi.org/10.17492/mudra.v5i01.13036>.
29. Stefano Spinaci. Green and sustainable finance [Electronic resource] / Stefano Spinaci. – 2021. – Accessed mode: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679081/EPRS_BRI\(2021\)679081_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679081/EPRS_BRI(2021)679081_EN.pdf).
30. The Concept of Sustainable Development / Fischer M. et al. // Sustainable Business. SpringerBriefs in Business. – Springer, Cham, 2023. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-25397-3_2.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

References

1. Analiz dzherel ta instrumentiv zaluchennia finansovykh resursiv dlia finansuvannia Tsilei staloho rozvytku v Ukraini [Analysis of tools and tools for obtaining financial resources to finance development goals in Ukraine]. (2022). <http://surl.li/htiot>.
2. Bulavynets, V.M. (2020). Ekolohichne opodatkovannia yak instrument «zelenykh» finansiv [Ecological education as a tool of “green” finance]. *Efektivna ekonomika – Effective Economics*, (12). http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/118.pdf.
3. Vasylychuk, I.P. (2015). Finansy staloho rozvytku yak vidpovid na vyklyky postindustrialnoi ekonomiky [Finance began to develop as a response to the calls of the post-industrial economy]. *Problemy ekonomiky – Problems of economics*, (2), 213–218. <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/68bd571e-5b88-442f-9ae5-bcb43671edef/content>.
4. Vplyv «zelenykh finansiv» na ekonomichni, sotsialni ta ekolohichni naslidky: vyklyky sohodennia [The infusion of “green finance” into economic, social and environmental heritage: current news]. (2022). http://n-auditor.com.ua/ru/component/na_archive/1490.html?view=material.
5. Honta, A.A., Hryhorak, M.Yu., Volovyk, O.I. (2022). Taksonomiia obiektiv staloho finansuvannia dlia modeliuvannia systemy upravlinnia ryzykamy [Taxonomy of financial assets for modeling a risk management system]. *Kibernetyka ta kompiuterni tekhnolohi. – Cybernetics and computer technologies*, (3), 7-22. http://cctech.org.ua/images/docs/Articles/2022/paper_22_3_2.pdf.
6. Hrod, M., Reznikova, N. (2023). Finansovi ta investytsiini instrumenty spriannia tsyrkuliarnii ekonomitsi: stalyy rozvytok i klimatychna neitralnist yak tryhery ozelenennia mizhnarodnykh rynkiv kapitalu [Financial and investment instruments for promoting circular economy: steel development and climate neutrality as triggers for greening international capital markets]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic sciences*, (3(318)), 249-259. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/07/2023-318-39.pdf>.
7. Dubko, A. S. (2022). Vprovadzhennia ta rozvytok zelenykh finansiv v Ukraini: yevrointehratsiinyi kontekst ta pravove pidgruntia [Promotion and development of green finance in Ukraine: European integration context and legal framework]. *Nove ukrainske pravo – New Ukrainian Law*, 6(1), 113-119. <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/362/321>.
8. Zaitseva, L.O. (2021). Metodychni zasady rozrobky finansovoi stratehii staloho rozvytku publichnykh kompanii [Methodical ambushes in the development of financial strategy for the development of public companies]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studios*, 67, 97-104. http://bses.in.ua/journals/2021/67_2021/16.pdf.
9. Tsentr Razumkova. (2019). “Zeleni” investytsii u stalomu rozvytku: svitovyi dosvid ta ukrainskyi kontekst [“Green” investments in the old development: light evidence and Ukrainian context]. https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

10. Ivanova, N. (2023). Impakt-investuvannia yak suchasnyi kontsept staloho rozvytku lohistychnykh system [Impact investing as a current concept in the development of logistics systems]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, (1(33)), 226–237. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1\(33\)-226-237](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1(33)-226-237).

11. Ivanova, N., Popelo, O. (2023). Otsinka korporatyvnoho upravlinnia v konteksti realizatsii stratehii staloho rozvytku [Assessment of corporate governance in the context of the implementation of the strategy of steel development]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin Polissya*, (1(26)), 183-201.

12. Karlin, M. (2018). Problemy y perspektyvy vykorystannia «zelenykh» finansiv terytorialnyh hromadamy: svitovi dosvid ta Ukraina [Problems and prospects of the use of "green" finances by territorial communities: global experience and Ukraine]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of Lesya Ukrainka Eastern European National University*, (1(13)), 148-156.

13. Kozhukhova, T.V. (2017). *Formuvannia ta transformatsiia hlobalnoi systemy finansuvannia staloho rozvytku [Formation and transformation of the global system of financing sustainable development]*. Vydavets FOP Cherniavskiyi D.O.

14. Liubich, O.O., Svystun, A.O. (2020). Innovatsiini borhovi finansovi instrumenty derzhavnykh bankiv rozvytku [Innovative debt financial instruments of state development banks]. *Naukovi pratsi NDFI – Scientific works of NDFI*, (3(92)), 41-62. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1281792>.

15. Polityka shchodo rozvytku staloho finansuvannia na period do 2025 roku [Policy on the development of sustainable financing for the period up to 2025]. (2023). <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-prezentuvav-politiku-schodo-rozvitku-stalogo-finansuvannya-na-period-do-2025-roku>.

16. Pryvalova, L.V., Shylo, L.A. (2011). Finansovi peredumovy formuvannia modeli staloho rozvytku Ukrainy [Financial prerequisites for the formation of a sustainable development model of Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, (21). http://www.investplan.com.ua/pdf/21_2011/15.pdf.

17. Prutska, O. (2021). Suchasna polityka NBU shchodo rozvytku staloho finansuvannia [Modern policy of the NBU regarding the development of sustainable financing]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, (34). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-14>.

18. Reznikova, N.V. (2021). Zeleni finansy yak tryher staloho rozvytku [Green finance as a trigger for sustainable development]. *Tsili staloho rozvytku: priorytety dlia Ukrainy: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Goals of sustainable development: priorities for Ukraine: materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference* (pp. 30-34). Natsionalnyi universytet kharchovykh tekhnolohii. <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/6077/1/%D0%A0%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>.

19. Ruda, M.V., Mazuryk, M.M. (2021). Spivpratsia Ukrainy ta YeS u sferi staloho rozvytku: ohliad perspektyv [Cooperation between Ukraine and the EU in the field of sustainable development: an overview of prospects]. *ta pidpriemnytstvo v Ukraini:*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

etapy stanovlennia i problemy rozvytku Menedzhment – Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems, (3(1)). <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/jun/23805/menedzhment121-206-213.pdf>.

20. Solodovnik, O. (2023). Finansove zabezpechennia staloho rozvytku pidpriemstv [Financial provision of sustainable development of enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economics and society*, (49). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-17>.

21. Libanova, E.M., Khvesyk, M.A. (Ed.). (2014). *Sotsialno-ekonomichniy potentsial staloho rozvytku Ukrainy ta yii rehioniv: natsionalna dopovid [Socio-economic potential of sustainable development of Ukraine and its regions: national report]*. DU IEPSR NAN Ukrainy. http://www.nbu.gov.ua/sites/default/files/nas_dop_2015.pdf.

22. Stali finansy [Sustainable finance]. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/5%20FINAL_Tree_Sustainable_finance_strategy_297x210mm_4%2B4_web_180822.pdf.

23. Tulai, O.I. (2016). *Derzhavni finansy i stalyy liudskyi rozvytok: kontseptualni dominanty ta dialektychna yednist [State finances and sustainable human development: conceptual dominants and dialectical unity]*. Ekon. dumka TNEU.

24. Shpakova, H. (2019). «Zeleni» finansy yak instrument harantuvannia pryrodotekhnohennoi ta ekolohichnoi bezpeky v konteksti staloho rozvytku terytorii ["Green" finance as a tool for guaranteeing nature-technogenic and ecological safety in the context of sustainable territorial development]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and Innovation*, (9), 112-116. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/9.18>.

25. Isaac Akomea-Frimpong, David Adeabah, Deborah Ofosu, Emmanuel Junior Tenakwah. (2022). A review of studies on green finance of banks, research gaps and future directions. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 12(4). <https://doi.org/10.1080/20430795.2020.1870202>.

26. FMO. (n.d.). Each investment is made to generate an attractive financial return and meaningful development impact. <https://www.fmo-im.nl/en/sustainability>.

27. Tkachuk, I., Kobelia, M., Popelo, O., Zhavoronok, A., Vinnychuk, O. (2023). Modelling financial influence of political and oligarchic interests of governed-sponsored enterprises on the creation and implementation of the financial policy in the state. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 42, 270-279. <http://surl.li/qfrjd>.

28. Sharif, Mohammad, Vijay, Kumar Kaushal (2018). Green Finance: A Step towards Sustainable Development. *Journal press India*, 5(1), 59-74. <https://doi.org/10.17492/mudra.v5i01.13036>.

29. Stefano Spinaci. (2021). Green and sustainable finance. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679081/EPRS_BRI\(2021\)679081_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679081/EPRS_BRI(2021)679081_EN.pdf).

30. Fischer, M. et al. (2023). The Concept of Sustainable Development // Sustainable Business. SpringerBriefs in Business. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-25397-3_2.

Отримано 24.10.2023

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

UDC 001.891:[336.02:330.3**JEL Classification: G10; O2****Denys Serdiuk**PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)**E-mail:** denysserdiuk@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0004-5186-5909>**Anton Volok**PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)**E-mail:** avolok76@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0006-4710-9793>**CONCEPTUAL-CATEGORICAL APPARATUS RESEARCH
IN THE SPHERE OF FINANCING OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

Abstract. Sustainable development is a concept of economic development that is being implemented by the world's most developed countries. Sustainable development focuses on combining effective functioning of the economic, social and environmental systems of society. In economically underdeveloped countries, the rate of the national economy growth based on sustainability is slow and not always stable. The above outlined issues are relevant to the study of the peculiarities of financing sustainable development, which requires deepening theoretical and applied provisions for ensuring necessary number of financial resources for this development in long term. The article is aimed at deepening theoretical provisions of sustainable development in terms of studying the conceptual-categorical apparatus in the field of financing of such development.

Within the article, a study of the conceptual-categorical apparatus used in research on financing sustainable developments is conducted. First of all, the essence of such development is analysed, the approaches to consideration of its content are singled out and its features are specified. It is established in the article that the model of sustainable development is currently leading in the development of the vast majority of developed countries, since achievement of the main goals of such development allows creating a harmoniously functioning society and ensuring a significant potential for its further balanced and efficient development.

The analysis of the conceptual-categorical apparatus for studying the process of financing sustainable development has made it possible to state that a wide range of different definitions is used in scientific works today, among which the following have been identified: "sustainable financing", "sustainable finance", "finances of sustainable development", "green finance", "climate finance". Accordingly, in the article, the essence of these categories is gradually examined, and their substantive coordination with each other is described.

At the same time, it has been found that the increase in scientific research aimed at creating the conditions for sustainable development also contributes to the search of new resources of attracting financial resources. This, in turn, leads to the increase in the number of new scientific researches, and, accordingly, deepens the existing system of relevant economic categories used within then in the field of financing sustainable development.

Keywords: sustainable development; sustainable financing; sustainable finances; green finances; climate finances; finances of sustainable development.

Fig.: 3. References: 30.

Бібліографічний опис для цитування:

Сердюк Д., Волок А. Понятійно-категоріальний апарат дослідження сфери фінансування сталого розвитку. *Науковий вісник Полісся*. 2023. № 2(27). С. 317-337.